

جنبش واژه زیست

گفت‌وگو با متخصصان و کارشناسان زیست‌شناسی و واژه‌گزینی

الهه علوی

اشاره

پاییز امسال کتاب درسی زیست‌شناسی ۱، اولین کتاب از کتاب‌های اختصاصی زیست‌شناسی برای دانش‌آموزان رشته علوم تجربی - به دنیای آموزش و مدرسه وارد شد. اکنون بیش از سی‌صد هزار دانش‌آموز در فرایند یادگیری آن در تلاش و تکاپو هستند. این کتاب نه فقط اولین کتاب زیست‌شناسی است که بر اساس رویه‌ها و سیاست‌های نو در آموزش و پرورش، نگاشته می‌شود، بلکه اولین کتاب درسی زیست‌شناسی است که در آن تعدادی از واژه‌های رایج زیست‌شناختی جای خود را به برابری فارسی داده‌اند؛ اقدامی که واکنش‌های متفاوتی در جامعه فرهنگی و علمی کشور برانگیخته و مانند هر رویداد بحث‌انگیز دیگری، صف‌هایی از موافقان و مخالفان به راه انداخته است.

موافقان، به‌کارگیری واژه‌های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی را در راستای ضرورت و اهمیت فارسی‌سازی زبان علم و نجات آن از هجوم واژه‌های بیگانه می‌دانند، در حالی که مخالفان بر این باورند که جانشینی واژه‌های بیگانه با واژه‌های فارسی، استفاده از منابع علمی دست اول و به‌روزرسانی کاربرد علم زیست‌شناسی را با مشکل مواجه می‌کند.

لذا، بر آن شدیم تا موضوع ضرورت به‌کارگیری واژه‌های فارسی را در متون علمی، در گفت‌وگو با چند تن از استادان رشته زیست‌شناسی دانشگاه تهران، کارشناسان آموزش زیست‌شناسی و نیز متخصصان واژه‌گزینی بررسی کنیم. این افراد همگی در کار واژه‌سازی و واژه‌گزینی سابقه و تجربه قابل توجه دارند. آنچه در پی می‌آید، نظر این متخصصان است که در پاسخ به پرسش‌های ما ابراز شده است.

* توضیح «جنبش واژه زیست» عنوان شعری از سهراب سپهری است.